

Llei 30/2022, del 21 de juliol, qualificada de la persona i de la família (Text refós per LesLleis.com)

Índex

[Mostra/Amaga]

- Exposició de motius 
- Títol I. La persona
 - Capítol primer. La persona física
 - Article 1. *Personalitat civil*
 - Article 2. *Commorència*
 - Article 3. *Capacitat jurídica*
 - Article 4. *Persona menor d'edat*

Atès que el Consell General en la seva sessió del dia 21 de juliol del 2022 ha aprovat la següent:

Llei 30/2022, del 21 de juliol, qualificada de la persona i de la família

 S'omet la transcripció de l'índex publicat en el text original del 21 de juliol del 2022, ateses les posteriors modificacions que ha sofert aquest text.

Exposició de motius

I. Antecedents i finalitat de la Llei

La promulgació i entrada en vigor de la Constitució del Principat d'Andorra de l'any 1993 ha tingut repercussions en tot l'ordenament jurídic andorrà, i d'una manera molt significativa en la part del dret civil que constitueix el dret de la persona i de la família. El text constitucional, en efecte, ha facilitat l'aparició de noves modalitats de família i noves formes de relació personal i familiar que s'aparten de l'arquetip de família que encara predominava al Principat d'Andorra abans de la Constitució, arrelat en costums que s'havien perllongat en el decurs dels segles i que responia a unes formes d'organització de la vida familiar, social i econòmica que es trobaven ja en clara regressió en les darreres dècades.

Aquest fet explica que, un cop vigent la Constitució, el legislador andorrà mostrés aviat interès a iniciar la renovació del dret de la persona i de la família i anés acomodant pas a pas el dret andorrà tradicional als principis que inspiren el text constitucional i a una realitat social caracteritzada per una creixent heterogeneïtat de les famílies andorranes. En aquest sentit, citant només les normes més rellevants de rang legal, cal recordar l'aprovació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, modificada en diverses ocasions; la Llei qualificada de l'adopció i de les altres formes de protecció del menor desemparat, del 21 de març de 1996, posteriorment modificada i parcialment derogada; la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996; la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars; la Llei 4/2005, del 21 de febrer, qualificada de les unions estables de parella; la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils; la Llei 27/2017, del 30 de novembre, de mesures urgents per a l'aplicació del Conveni relatiu als drets de les persones amb discapacitat, fet a Nova York el 13 de desembre del 2006; la Llei 12/2019, del 15 de febrer, qualificada de tècniques de reproducció humana assistida, i la Llei 14/2019, del 15 de febrer, qualificada dels drets dels infants i els adolescents. Tota aquesta normativa, amb les seves disposicions reglamentàries de desenvolupament, han contribuït de manera decisiva a fer que el dret de la persona i de la família s'anés equiparant al dels països sociològicament i culturalment més propers al Principat d'Andorra.

La present Llei fa un salt qualitatiu en aquest procés evolutiu en aplegar en un cos legal unitari, amb tècnica codificadora, tota la normativa civil relativa a la persona i a la família i prefigurar així allò que seria el contingut d'un llibre relatiu a aquestes matèries en un codi civil. Aquest tipus d'exercici legislatiu contribueix a millorar l'ordenació sistemàtica de la matèria i a facilitar-ne la consulta als operadors jurídics, i esdevé també l'ocasió idònia per harmonitzar la presentació de la matèria regulada i completar-ne els continguts. La formulació d'un nou text legal, en aquest cas, no només serveix per salvar llacunes i esmenar els inevitables desajustos produïts per l'acumulació successiva de lleis sinó també, com direm, per implementar algunes convencions internacionals subscriïdes per l'Estat andorrà. Es pot dir, en resum, que aquesta Llei qualificada de la persona i de la família és en gran part una recopilació ordenada de tota la normativa avui vigent en la matèria, però també constitueix un pas endavant en el procés d'adaptació del dret de la persona i de la família a l'evolució de la societat andorrana. Això ha estat una opció deliberada, fruit de la voluntat de preservar tant com fos possible el dret heretat com a expressió fidel de la tradició jurídica andorrana però també de millorar-lo tècnicament i d'adaptar-lo de manera respectuosa als canvis socials.

II. El dret de la persona

Aquesta Llei consta de 256 articles, ordenats en títols, capítols i, quan ha estat necessari, seccions i subseccions. El títol primer es dedica a la persona física, com a eix central de l'ordenament jurídic civil, i s'hi inclouen les disposicions que regulen l'inici i l'extinció de la

personalitat civil, la capacitat jurídica, l'estatut civil de les persones menors d'edat i emancipades, la provisió de suports per a les persones amb discapacitat i les institucions per mitjà de les quals es fa efectiva la protecció o el suport de caràcter personal i patrimonial. Per raons sistemàtiques, s'ha inserit també en aquesta seu la regulació dels efectes de la commoriència, així com el règim de protecció de les persones desaparegudes i els supòsits en què escau promoure la declaració judicial d'absència o de mort.

La novetat més rellevant d'aquesta part de la Llei és l'adequació del dret andorrà als principis rectors del Conveni de les Nacions Unides relatiu als drets de les persones amb discapacitat, fet a Nova York el 13 de desembre del 2006, el qual, conjuntament amb el seu Protocol, van ser signats i ratificats per l'Estat andorrà en els anys 2007 i 2012 i que van entrar en vigor el 10 d'abril del 2014. El Conveni disposa que els Estats signants han de reconèixer que les persones amb discapacitat tenen capacitat jurídica en igualtat de condicions amb les altres en tots els aspectes de la vida. La implementació d'aquest principi ha implicat haver de suprimir la incapacitació o modificació judicial de la capacitat, eliminar les mesures que comportaven la substitució de la voluntat de les persones amb discapacitat i oferir a aquestes persones uns suports que garantissin l'exercici dels seus drets en igualtat de condicions.

En l'àmbit civil, la principal novetat d'aquesta implementació ha estat la supressió de la institució de la tutela i de l'autoritat parental prorrogada o rehabilitada com a tècniques de protecció de persones majors d'edat i l'articulació de la prestació de suports per a l'exercici de la capacitat de les persones amb discapacitat per mitjà de mesures voluntàries o, subsidiàriament, judicials, tot posant el centre de gravetat del sistema en la institució de la curatela. Tanmateix, la Llei pressuposa que a vegades la curatela no s'arribarà a constituir si la persona afectada ha atorgat poders preventius en previsió d'una futura necessitat de suport o també si la persona amb discapacitat ja és assistida satisfactòriament per mitjà d'un guardador de fet sense que hagin d'intervenir els tribunals. En tots els casos, les mesures de suport es caracteritzen per la seva gran plasticitat, perquè han d'adaptar-se a la situació concreta de la persona assistida, i han d'afavorir que aquesta persona desenvolupi el seu propi procés de presa de decisions. A vegades, si la persona amb discapacitat no pot formar la seva voluntat, el suport haurà de tenir caràcter representatiu, però sempre s'hauran de respectar els desitjos i preferències que eventualment hagués expressat la persona afectada.

Un cop definits en el capítol segon del títol primer els principis generals en matèria de provisió de suports, el capítol tercer desplega extensament la regulació de les diferents institucions de protecció o de suport a la persona. El capítol conté una primera secció de disposicions generals i a continuació la regulació separada de la tutela de menors, les curateles, el defensor judicial, la guarda de fet i els patrimonis protegits. La curatela, en particular, es presenta com una institució multifuncional, que es pot constituir no només com a mesura de suport a favor d'una persona amb discapacitat, sinó també en interès d'un menor emancipat o d'una persona absent, o com un instrument de defensa d'interessos i de gestió patrimonial en els supòsits en què les lleis així ho preveuen. Se suprimeix, però, la curatela de la persona pròdiga, entenent que l'ordenament ja disposa de mitjans per protegir els drets i expectatives de les persones que tenen o podrien tenir drets d'aliments respecte del pròdig, i que a vegades es podrà recórrer també a l'establiment de mesures de suport per afrontar les conseqüències d'aquesta patologia.

Finalment, és novetat també del dret andorrà de la persona la introducció dels patrimonis protegits. El patrimoni protegit és un patrimoni constituït amb aportacions d'una o diverses persones que queda afectat a satisfer les necessitats d'una persona amb discapacitat. El patrimoni és administrat per la persona que proposin els constituents i els béns o diners aportats no responen dels deutes de l'aportant ni dels del beneficiari, sinó només de les obligacions contraïdes per l'administrador per atendre les necessitats de la persona protegida.

III. El dret de la família

El títol II, que és el més extens atès el nombre de matèries que s'hi regulen, es dedica a la família, o potser millor, a les famílies, enteses omnicomprendentivament, com a element bàsic de la societat, tal com disposa la Constitució andorrana. En primer lloc, s'incorpora a aquest títol la normativa de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, amb les seves modificacions i amb algunes adaptacions. El canvi més rellevant en aquest àmbit consisteix a eliminar la diferenciació terminològica entre les unions civils de persones del mateix sexe i els matrimonis civils de persones de sexe diferent. Tenint en compte que aquestes dues institucions de la Llei qualificada del matrimoni produeixen els mateixos efectes jurídics, s'ha optat per donar-los el mateix nom. Així doncs, a partir de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, l'ordenament jurídic andorrà reconeixerà dues formes de matrimoni: el matrimoni civil, al qual poden accedir tant les parelles homosexuals com les heterosexuals, i el matrimoni canònic. Per tant, se suprimeix la possibilitat de celebrar unions civils en el futur, i es disposa que les que s'hagin constituït fins a l'actualitat es regiran en endavant per la normativa matrimonial d'aquesta Llei.

El capítol primer del títol segon, dedicat al matrimoni, presenta una ordenació seqüencial de la matèria que inclou, en seccions successives, tot el relatiu als trets essencials del sistema matrimonial andorrà, els efectes limitats de la promesa de matrimoni, els requisits del matrimoni i els impediments matrimonials, l'expedient previ, la celebració del matrimoni civil, la rellevància civil del matrimoni canònic, els efectes personals i patrimonials del matrimoni, les relacions patrimonials entre cònjuges, els capítols matrimonials, el règim econòmic matrimonial, les causes de nul·litat, separació i dissolució del matrimoni i, finalment, els efectes de les crisis matrimonials.

En la regulació del matrimoni, el nou marc legal respecta els principis essencials establerts en la Llei qualificada del matrimoni, com ara el sistema matrimonial facultatiu de tipus llatí que permet contraure matrimoni civil o matrimoni canònic amb els mateixos efectes, i la regulació del matrimoni civil, que es manté dins d'uns paràmetres ajustats als valors actualment prevalents en el si de la societat andorrana. En aquesta regulació és remarcable la supressió de les proclames, amb manteniment però de l'expedient previ davant del Registre Civil a fi de verificar que no existeix cap impediment per celebrar el matrimoni civil projectat. També es modifica el tractament de l'aptitud per prestar el consentiment matrimonial, aptitud que es presumeix i es referma amb la possibilitat que la persona amb discapacitat pugui disposar dels suports que li calguin, d'acord amb l'esperit de la reforma que es fa en matèria d'exercici de la capacitat jurídica.

Punt i a part mereix la introducció d'un sistema de separació i divorci no causals. La Llei abandona el tractament casuístic de l'accés a la

separació i el divorci fins ara vigent i permet demanar-los sense al·legar cap causa ni exigir l'observança de períodes significatius d'espera. Es considera que la voluntat unilateral de qualsevol dels cònjuges de posar fi a la convivència és sempre expressió d'una crisi profunda en els vincles afectius que fonamenten el matrimoni i que això és suficient per obtenir la separació o el divorci sense necessitat de buscar culpables de la crisi de la parella ni haver de constatar per altres mitjans que el matrimoni està irremeiablement trencat. En la mateixa direcció, s'elimina la necessitat d'instar un primer procediment de separació matrimonial abans de demanar el divorci, amb tot el cost econòmic i emocional inherent a aquest doble tràmit. Ara, dependrà només d'un i altre cònjuge la decisió de demanar bé la separació o bé el divorci, o els dos pronunciaments consecutivament si així ho prefereixen.

La part relativa als efectes patrimonials del matrimoni es regula de forma extensa, tot aprofitant i actualitzant materials procedents de les lleis abans esmentades aprovades després de la Constitució, i també del Decret del 15 de novembre de 1975, de drets civils de la dona casada, i de costums andorrans que esdevenen ara preceptes legals. La Llei introdueix normes de règim primari, inspirades en el principi d'igualtat dels cònjuges, referides a la direcció de la família, la contribució a les despeses familiars, la responsabilitat derivada de les obligacions concretes per atendre les necessitats de la família i la protecció de l'habitatge familiar. Es regulen també els capítols matrimonials i el règim econòmic matrimonial de separació de béns, que com a règim legal supletori dels matrimonis andorrans, és l'instrument jurídic ordenador de la pràctica totalitat dels interessos econòmics de les famílies del país. En matèria de règim econòmic, la Llei ha descartat la introducció, encara que fos amb el caràcter de règim opcional, d'algun tipus de règim de comunitat universal, de comunitat de guanys o de participació en els guanys. Són règims que no tenen antecedents ni pràctica remarcable en la cultura jurídica del país i que tampoc no són objecte d'una demanda social significativa. Això no obsta, naturalment, al fet que els contraents o els cònjuges puguin pactar algun d'aquests règims, configurant-los autònomament o a partir de models comparats, de la manera que més convingui als seus interessos.

De la regulació del règim de separació de béns és destacable la introducció d'un dret a compensació econòmica per raó de treball, que s'estableix a favor del cònjuge que ha treballat per la casa substancialment més que l'altre o que ha treballat per a l'altre sense retribució o amb una retribució insuficient. La compensació es pot meritjar en cas de crisi matrimonial i també en cas de dissolució del matrimoni per mort, sempre i quan el cònjuge que ha treballat per a la casa o per a l'altre cònjuge no hagués estat ja compensat durant el matrimoni o per via successòria amb atribucions a títol lucratiu fetes a favor seu. La regulació de la compensació estableix regles per al seu càlcul basades en la comparació entre els guanys d'un i altre cònjuge durant el matrimoni i dona llibertat al batlle per concretar-ne l'import, dins de certs límits quantitatius, tot valorant la durada, intensitat i naturalesa de la dedicació familiar del cònjuge creditor.

Després de la regulació del règim econòmic s'ha ubicat la dels drets viduals de caràcter familiar, que bàsicament dota de forma de llei els costums vigents en aquesta matèria. Els drets viduals comprenen els anomenats drets de predetracció i l'any de viduïtat, i en queda exclosa la quarta vidual, que es troba regulada com a dret successori en la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort. La Llei també ha prescindit de la regulació de l'usdefruit vidual capítular, tenint en compte la nova configuració dels pactes successoris de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort i el fet que es tracta d'una institució que respon a un model de successió contractual propi d'una economia rural poc desenvolupada i ja àmpliament superada per la situació socioeconòmica andorrana actual. Naturalment, si els cònjuges el volen pactar ho poden fer en capítols, encara que la institució estigui mancada de regulació. L'autonomia de la voluntat ja en determinarà el contingut i el règim jurídic.

El capítol relatiu al matrimoni es tanca amb la regulació dels efectes de les crisis matrimonials, un àmbit normatiu d'aplicació freqüent en el qual era recomanable reforçar l'autonomia privada dels cònjuges o futurs cònjuges i també introduir un major nivell de concreció de les mesures que pot adoptar l'autoritat judicial, sens perjudici de garantir-li un marge substancial de discrecionalitat. En aquest context, cal fer notar la regulació dels pactes en previsió d'una ruptura matrimonial, amb establiment de requisits formals i substantius rigorosos, en línia amb precedents comparats ben acreditats, i també dels pactes amistosos de separació fets fora de conveni regulador, dels quals es reconeix l'eficàcia vinculant si bé amb la previsió que se'n pugui demanar la revocació en un termini breu si no van ser signats amb assessorament independent per a cada cònjuge. Dels efectes de la crisi matrimonial, cal remarcar particularment la regulació de l'atribució de la guarda dels fills, en la qual s'explicita la preferència pel manteniment de les responsabilitats parentals compartides després del cessament de la convivència, la possibilitat d'assignar a un dels cònjuges l'ús temporal de l'habitatge familiar i la fixació més precisa dels criteris que cal ponderar per atribuir una pensió compensatòria al cònjuge més perjudicat per la ruptura. El capítol segon d'aquest títol es dedica a les unions estables de parella, que constitueixen una modalitat de família alternativa al matrimoni. La seva regulació respecta substancialment l'opció de política jurídica adoptada en la Llei 4/2005, del 21 de febrer, qualificada de les unions estables de parella, amb algunes millores tècniques i una sistematització més apropiada. La Llei segueix exigint, per raons ben atendibles de seguretat jurídica, que la unió es formalitzi, es faci pública amb una inscripció registral amb efectes constitutius i respongui a l'existència d'una vida en comú degudament acreditada. La regulació de les unions estables de parella parteix del criteri que la unió produeix efectes anàlegs al matrimoni pel que fa al desenvolupament de la vida familiar i les relacions econòmiques entre els convivents, i proposa en via de principi un marc més limitat de protecció dels convivents en cas de dissolució de la unió en vida dels dos membres de la parella, però cal tenir en compte que aquests han de pactar en conveni privat els drets, deures i efectes que han de regir la seva convivència i, per tant, poden decidir ampliar o restringir les conseqüències jurídiques del fet de conviure o de trencar la vida en comú.

A continuació del matrimoni i les unions estables, es presenta el règim jurídic de la filiació, que pot tenir lloc per naturalesa, per reproducció assistida o per adopció. En els tres casos el vincle de filiació produeix els mateixos efectes, però les regles que condueixen a la seva determinació són diferents. En matèria de filiació per naturalesa, la Llei respecta els principis que informen la normativa tradicional vigent al Principat d'Andorra, que aspira a que pugui concórrer tant com sigui possible la filiació legal i la biològica, efecte que s'aconsegueix atribuint una legitimació i uns terminis amplis per a exercir les accions de filiació, particularment quan es tracta de reclamar-la. S'afavoreix també la determinació de la filiació amb l'extensió de la presumpció de paternitat al company de la mare que conviu amb ella en règim d'unió estable, atès que la convivència consta acreditada amb la inscripció registral de la unió. Si la concepció del fill ha tingut lloc per mitjà de tècniques de reproducció assistida, la Llei aprofita els mitjans de determinació de la filiació per naturalesa, però sense oblidar que quan

la tècnica aplicada és heteròloga i no s'empren gàmetes de la parella per a la fecundació el fonament de la filiació és el consentiment de la dona gestant i, si escau, de la seva parella a la pràctica de la tècnica en qüestió.

En matèria d'adopció, la Llei reformula els requisits d'edat i de durada de la relació entre les dues persones adoptants en termes més igualitaris i més coherents amb la finalitat pretesa amb l'adopció, i introdueix, com permeten alguns ordenaments propers en el dret comparat, la possibilitat d'adoptar una persona major d'edat, sempre que hagués hagut convivència durant la minoria d'edat amb la persona adoptant i s'haguessin mantingut els lligams afectius entre aquesta i la persona adoptada. En l'adopció dels menors desemparats, es regula la mesura de preadopció i se n'estableixen els pressupòsits, explicitant que es podrà acordar només si els progenitors o el tutor del menor ho sol·liciten i abandonen els seus drets o bé si s'acredita que no és possible o raonable la reintegració de la persona menor d'edat en la seva família d'origen. En aquests casos, un cop la resolució és ferma, es considera que el desemparament és definitiu i es pot procedir a la preadopció i posteriorment a l'adopció, sense haver d'obtenir de nou el consentiment dels progenitors. També és destacable, en seu d'adopció, la regulació dels requisits que s'han d'observar en les adopcions internacionals i les funcions que exerceix l'administració pública andorrana, per mitjà del Servei especialitzat d'adopcions que actua com a autoritat central, en compliment del Conveni de la Haia de 29 de maig de 1993, relatiu a la protecció dels infants i a la cooperació en matèria d'adopció internacional, conveni al qual l'Estat andorrà es va adherir a 1997 i que va entrar en vigor aquell mateix any. Finalment, per a totes les adopcions, es referma el dret de la persona adoptada a conèixer els seus orígens i la col·laboració dels òrgans administratius competents per fer possible aquest dret. En la mesura que aquest dret pressuposa el coneixement de la condició pròpia de persona adoptada, s'estableix que els pares adoptius tenen el deure d'assabentar el fill del fet de la seva adopció.

La regulació de l'autoritat parental –terme que substitueix el tradicional i avui ja anacrònic de pàtria potestat– emfatitza la naturalesa d'aquesta autoritat com a responsabilitat que s'exerceix en interès dels fills i amb respecte a la seva creixent autonomia. El dret andorrà presentava històricament dèficits significatius en aquest àmbit, que han estat progressivament superats. La Llei remarca ara que aquesta autoritat en via de principi s'ha d'exercir conjuntament per ambdós progenitors i estableix el deure d'informar i d'escoltar els fills abans de prendre decisions que els afectin, d'acord amb la seva edat i capacitat natural i en tot cas a partir dels dotze anys. En matèria de gestió patrimonial, es formula una llista dels actes per a fer els quals els progenitors necessiten autorització judicial, però aquesta autorització es pot substituir pel consentiment del mateix fill a partir dels setze anys. També a partir d'aquesta edat el fill pot ja administrar autònomament els recursos que obtingui amb el seu treball. Una novetat destacable, amb la qual es reconeix la diversitat de models familiars presents en la societat actual, és l'atribució d'un àmbit d'actuació al cònjuge o parella d'un dels progenitors en cas que convisqui amb els fills d'aquest en una unitat familiar reconstituïda, és a dir, en una llar en la qual la parella conviu amb fills no comuns. La Llei permet en aquest cas que el dit cònjuge o parella pugui participar en la presa de decisions quotidianes o també urgents en cas de risc imminent per als menors que no siguin fills propis, i fins i tot, excepcionalment, assumir-ne la guarda i l'exercici de les responsabilitats parentals en cas de mort del progenitor, si es compleixen els requisits establerts per la norma.

El darrer capítol del títol II regula els aliments legals de naturalesa familiar. La Llei actualitza la normativa tradicional sobre la matèria, que té arrels remotes en el dret romà, amb algunes precisions introduïdes per una jurisprudència reiterada i addicions provinents de la Llei qualificada del matrimoni i de la Llei qualificada de l'adopció i de les altres formes de protecció del menor desemparat.

IV. El dret internacional privat de la persona i de la família

El títol III de la Llei agrupa en tres capítols les normes de dret internacional privat que s'han considerat imprescindibles per determinar, en les relacions jurídiques que presenten punts de vinculació a altres ordenaments, el marc en el qual són competents les autoritats andorranes i el marc en el qual s'aplica el dret andorrà o es reconeixen els actes o resolucions que han tingut lloc en aplicació d'un dret estranger. Aquestes disposicions són molt necessàries, ja que una part important de la població del Principat d'Andorra està formada per persones que no tenen la nacionalitat andorrana. La delimitació de la competència de les autoritats andorranes s'ha centrat en aquells àmbits on la seva intervenció pot ser demanada o qüestionada amb més freqüència, com és el cas de la celebració del matrimoni civil o el coneixement de les demandes en matèria matrimonial. La Llei ha uniformat la terminologia emprada quant al punt de connexió relatiu a la residència, optant pel criteri de la residència habitual, com a concepte estàndard en el dret internacional privat europeu, excepte quan es tracta de la competència de les autoritats andorranes en matèria de matrimoni civil i d'adopció, supòsits en els quals es demana que hi hagi residència legal, efectiva i permanent a Andorra.

V. Part final

La part final de la Llei està constituïda per sis disposicions addicionals, vuit disposicions transitòries, una disposició derogatòria i dotze disposicions finals. La confecció d'una llei general de la persona i de la família amb novetats substancials en la regulació de l'autonomia personal, la capacitat de les persones i la vida familiar amb els seus efectes personals i patrimonials transcendeix a tot l'ordenament jurídic i ha provocat la necessitat d'adaptar o modificar un nombre substancial de lleis.

És el cas, en primer lloc, de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, l'exposició de motius de la qual ja advertia que la seva regulació hauria de ser imprescindiblement concordada amb la que fes un futur codi de família. La Llei 46/2014 es modifica ara per adaptar-la substantivament i terminològicament al nou tractament de la capacitat i règim de suports a les persones amb discapacitat, i s'aprofita l'avinentesa per introduir-hi algunes millores tècniques i desenvolupaments institucionals demanats per la pràctica dels operadors jurídics, especialment en l'àmbit judicial i notarial.

Es modifica també la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1966, amb la mateixa finalitat d'adequar-ne el contingut al nou model de suports a les persones amb discapacitat, atès que ara desapareixen les limitacions a la capacitat d'obrar i les institucions dites de substitució de la capacitat i s'introdueixen diverses modalitats de suports, voluntaris o judicials, que han de tenir accés al Registre. Ha

calgut adaptar també la legislació registral a les reformes del règim de determinació de la filiació introduïdes per la present Llei, tant pel que fa a l'abast de la presumpció de paternitat com pel que fa a la pràctica dels reconeixements de filiació i al procediment de determinació de la filiació per mitjà de resolució dictada en un expedient registral. Particularment notable és la incorporació en la Llei del Registre Civil de sengles procediments per poder obtenir el canvi del nom o la rectificació de la menció registral del sexe a efectes d'adequar-los a la identitat de gènere viscuda per la persona afectada. La identitat de gènere és un tret essencial de la personalitat, consubstancial a la dignitat de la persona i en relació al qual aquesta s'ha de poder autodeterminar. Això és també una exigència del dret al respecte de la vida privada de la persona, tal com ha declarat reiteradament el Tribunal Europeu de Drets Humans. Per a la rectificació de la menció registral del sexe, la regulació que ara s'introdueix requereix que la persona acreditï que porta un temps raonable essent conegut públicament i en el seu entorn familiar, professional o social proper amb la identitat que vol fer valer, en termes plenament conformes amb la jurisprudència del tribunal esmentat.

En matèria processal, es modifica la Llei 22/2021, del 17 de setembre, de text consolidat del Codi de procediment civil, també arran de la implementació del Conveni relatiu als drets de les persones amb discapacitat, fet a Nova York el 13 de desembre del 2006, que ha comportat la supressió del procediment de modificació de la capacitat i la seva substitució per un procediment per a la provisió de mesures de suport. Aquest procediment es configura preferentment com a procediment sense oposició, però que pot esdevenir contenciós si la persona amb discapacitat, el Ministeri Fiscal o altres compareixents s'oposen als suports sol·licitats. A banda d'aquest canvi, cal fer notar el desplaçament al codi processal, per raons sistemàtiques, del procediment d'autorització judicial de l'internament involuntari amb finalitats terapèutiques, i l'addició de diverses matèries relacionades amb l'àmbit personal o familiar com a objecte del procediment de jurisdicció voluntària.

Hom pot fer esment també, finalment, de la modificació de la Llei 12/2019, del 15 de febrer, qualificada de tècniques de reproducció humana assistida, a fi de deixar clar que poden accedir-hi tant els cònjuges com les parelles no casades i que la seva pràctica, fins i tot com a fecundació post mortem, pot portar a l'establiment d'una filiació matrimonial respecte del cònjuge o d'una filiació extramatrimonial respecte de la parella no casada de la mare gestant.

Mostra redacció anterior, modificacions prèvies a l'entrada en vigor

Títol I. La persona

Capítol primer. La persona física

Article 1. *Personalitat civil*

1. La personalitat civil s'adquireix amb el naixement i s'extingeix amb la mort.
2. El concebut es considera nascut per a tots els efectes que li siguin favorables, si arriba a néixer amb vida, una vegada separat del cos matern.

Article 2. *Commoriença*

En cas de mort de diverses persones en un mateix esdeveniment sense que es pugui establir l'ordre de la defunció es considera que han mort alhora i no hi ha successió o transmissió de drets entre elles. També s'entén que aquestes persones han mort alhora si llurs defuncions tenen unitat de causa o de circumstància i han transcorregut menys de setanta-dues hores entre elles.

Article 3. *Capacitat jurídica*

1. Totes les persones tenen capacitat jurídica per exercir els drets dels quals són titulars, d'acord amb la seva capacitat natural i amb el que estableix aquesta Llei.
2. El ple exercici de la capacitat jurídica s'adquireix amb la majoria d'edat, que s'assoleix als divuit anys. Per al còmput de l'edat es considera complet el dia del naixement.
3. Les persones majors d'edat amb discapacitat poden exercir la seva capacitat jurídica, quan sigui necessari, per mitjà de mesures de suport ordenades per la mateixa persona o proveïdes per l'autoritat judicial en el seu interès o per mitjà de suports de fet.
4. Les limitacions a l'exercici de la capacitat jurídica s'han d'interpretar d'una manera restrictiva, atenent la capacitat natural.

Article 4. *Persona menor d'edat*

1. La persona menor d'edat pot fer per ella mateixa, segons la seva edat i capacitat natural, els actes relatius als drets de la personalitat, llevat de disposició expressa de les lleis que els regulin, els actes relatius als béns o serveis propis de la seva edat, d'acord amb els usos socials, i tots els altres actes permesos per la llei.
2. L'interès superior de la persona menor d'edat ha de fonamentar tota decisió que afecti el seu àmbit personal o patrimonial.

LesLleis.com

3. La persona menor d'edat:

- a) Ha de ser informada i escoltada abans que es prengui una decisió que l'afecti, d'acord amb la seva edat i capacitat natural i en tot cas si ha complert dotze anys.
- b) Ha de donar el seu consentiment per a qualsevol acte jurídic del representant legal que l'obligui a realitzar alguna prestació de caràcter personal, si ha complert dotze anys o si, tenint-ne menys, té prou coneixement.

Registreu-vos a LesLleis.com per
accedir al contingut complert d'aquesta pàgina.